

**Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
історичний факультет
кафедра історії України**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Актуальні проблеми історії Поділля від найдавніших часів до початку XX ст. українська мова
Викладачі	А.Б. Задорожнюк, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України
Профайл викладача	https://histua.kpnu.edu.ua/zadorozhniuk-andrii-borysovyh/
E-mail:	zadorozhniuk@kpnu.edu.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри історії України

2. Анотація до курсу

Викладання історії України передбачає вивчення конкретних матеріалів з історії рідного краю. Саме в історичних процесах, які відбувалися на території Поділля з найдавніших часів і до початку ХХ ст. відбивалися загальні закономірності історичного розвитку України та інших держав, з якими регіон мав безпосередні політичні, економічні, культурні та релігійні зв'язки. Згідно із навчальною програмою середньої школи для учнів 7-11 класів передбачені відповідні теми з історії краю. З метою вивчення особливостей і актуальних проблем розвитку подільського краю здобувачам вищої освіти запропонований курс “Актуальні проблеми історії Поділля від найдавніших часів до початку ХХ ст.”

Програма вивчення навчальної дисципліни укладена відповідно до освітньої програми “Середня освіта (Історія)” підготовки фахівців освітнього рівня “Бакалавр” спеціальності 014 Середня освіта (Історія).

3. Мета та цілі курсу

- 1. Метою** викладання навчальної дисципліни “Актуальні проблеми історії Поділля від найдавніших часів до початку ХХ ст.” є засвоєння здобувачами вищої освіти ОС “Бакалавр” спеціальності 014 Середня освіта (Історія) системи знань щодо загальних закономірностей та особливостей розвитку подільського краю, виявлення його місця в курсі історії України та в системі інших навчальних дисциплін.

Основні цілі (завдання):

- визначити предмет і завдання курсу, а також основні поняття та терміни;
- висвітлити місце і роль дисципліни в системі історичних наук;
- показати зв'язок дисципліни з іншими історичними та неісторичними науками;
- крізь призму історичних подій, які відбувалися в Україні, Європі і на Сході, ознайомити студентів із загальними закономірностями та особливостями розвитку подільського краю;
- охарактеризувати сучасну періодизацію історії Поділля, з'ясувати джерела для пізнання історії краю, сформувані можливість відстоювати власну думку з історії регіону у професійних дискусіях та обговореннях;
- систематизувати знання з історії подільського краю для формування історичної пам'яті, національної культури, свідомості, мислення та збереження історичного досвіду.

4. Формат курсу

Вибіркові освітні компоненти. Дисципліни вільного вибору студента (очний).

5. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:
знати:

- основні етапи і особливості формування подільського історичного регіону;
- специфіку вивчення Поділля представниками різних історіографічних шкіл;
- періоди політичної та соціально-економічної історії Поділля;
- характерні риси різних історичних пам'яток, основні пам'ятки архітектури та містобудування на теренах Поділля;
- сучасні наукові тенденції та актуальні проблеми вивчення подільського краю.

уміти:

- володіти основними методами історико-регіонального дослідження;
- творчо застосовувати отримані знання у розв'язанні завдань професійної і фахової діяльності;
- вміти використовувати при вивченні історії Поділля археологічний та етнографічний матеріал, працювати з писемними й усними пам'ятками;
- реконструювати минуле Поділля на основі матеріалів ономастики;
- використовувати здобуті знання з історії Поділля для проведення пам'яткоохоронної роботи.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу		
	денна форма навчання		заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Середня освіта (Історія), 014 Середня освіта (Історія)		
Рік навчання/ рік викладання	другий /2022-2023		
Семестр вивчення	четвертий		
нормативна/вибіркова	вибіркова		
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС		
Загальний обсяг годин	120 год.		
Кількість годин навчальних занять	40 год.		
Лекційні заняття	20 год.		
Практичні заняття	0 год.		
Семінарські заняття	20 год.		
Лабораторні заняття	0 год.		
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.		
Форма підсумкового контролю	залік		

7. Пререквізити курсу

Вивченню дисципліни “Актуальні проблеми історії Поділля від найдавніших часів до початку ХХ ст.” передували такі освітні компоненти як Історія України, Археологія, Музезнавство. Їх вивчення дозволило сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про взаємозв’язок національної історії, археології, музезнавства та спеціальних історичних дисциплін із історією подільського краю.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем.

9. Політика курсу

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати “Положенню про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”, “Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка”.

Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу студент зобов’язаний:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;
- конструктивно підтримувати зворотній зв’язок на всіх заняттях;
- брати активну участь у навчальному процесі;
- своєчасно і акуратно виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання;
- відключити мобільний телефон під час занять;
- участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

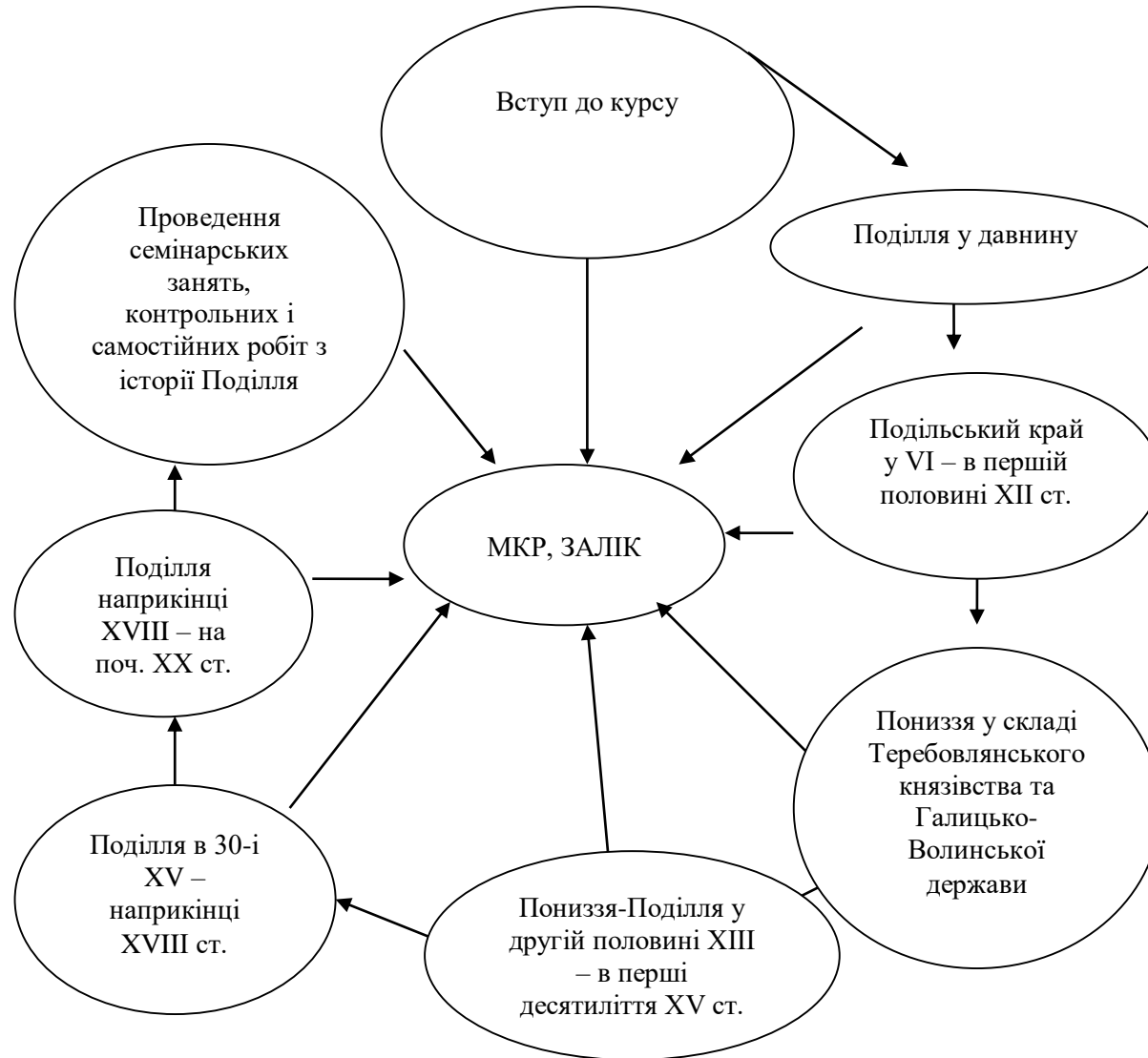
Результатом невиконання та / або недотримання правил може бути оцінка «незадовільно» за курс.

Схема курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	разом	у тому числі				разом	у тому числі			
		лекції	сем. / практич. заняття	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	сем. / практич. заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Поділля від найдавніших часів до 30-х рр. XV ст.										
Тема 1. Вступ. Предмет, завдання і значення курсу		2			6					
Тема 2. Поділля в давнину		2	2		8					
Тема 3. Пониззя у складі Тербовлянського князівства та Галицько-Волинської держави (друга половина XII – перша половина XIII ст.).		4	2		8					
Тема 4. Пониззя-Поділля у другій половині XIII – в перші десятиліття XV ст.		2	2		8					
Змістовий модуль 2. Поділля від 30-х рр. XV ст. до початку XX ст.										
Тема 5. Поділля в 30-і XV – у 60-і рр. XVII ст.		2	2		8					
Тема 6. Наш край в роки Національної революції XVII ст.		2	2		8					
Тема 7. Поділля у 1672-1699 рр. Кам'янецький ейялет		2	2		8					
Тема 8. Поділля наприкінці XVII – у XVIII ст.		2	2		8					

Тема 9. Поділля наприкінці XVIII – в першій половині XIX ст.		2	2		8					
Тема 10. Поділля в другій половині XIX – на початку XX ст.			4		10					
Разом годин		20	20		80					

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Рекомендована література:

1. **Баженов О.Л.** Історія та культура Середнього Подністров'я IX-XIII ст. / Баженов О.Л. – Монографія. – Кам'янець-Подільський, 2009. – 304 с.
2. **Баженов Л.В.** Alma mater подільського краєзнавства (Місто Кам'янець-Подільський – центр. історичної регіоналістики XIX – початку XXI століть) / Баженов Л.В. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2005. – 416 с.
3. **Білецька О.В.** Поділля на зламі XIV-XV ст.: до витоків формування історичної області / Білецька О.В. – Одеса: Астропринт, 2004. – 416 с.
4. **Будзей О.** Вулицями Кам'янця-Подільського / Будзей О. – Львів: Світ, 2005. – 272 с.
5. **Винокур І.С.** Історія лісостепового Подністров'я та Південного Побужжя / Винокур І.С. – Київ-Одеса: Вища школа, 1985. – 128 с.
6. **Винокур І.С.** Бакота. Столиця давньоруського Пониззя / Винокур І.С., Горішній П.А. – Кам'янець-Подільський, 1994. – 364 с.
7. **Григорян В.Р.** Історія армянських колоній України и Польши (Армяне в Подолии) / Григорян В.Р. – Єреван, 1980. – 292 с.
8. **Задорожнюк А.Б.** Ще раз про дако-римську концепцію походження Кам'янця-Подільського // Кам'яничина в контексті історії Поділля. Науковий збірник. – Т.1. – Кам'янець-Подільський, 1997. – С. 62-64.
9. **Задорожнюк А.Б.** Промислове виробництво в містах і містечках Подільської губернії кінця XVIII – початку XX ст. / Задорожнюк А.Б., Реєнт О.П. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2008. – 270 с.
10. **Крикун М.Г.** Подільське воєводство у XV-XVIII століттях. Статті і матеріали / Крикун М.Г. – Львів, 2011. – 734 с.
11. **Крикун М.Г.** Брацлавське воєводство у XVI-XVIII століттях. Статті і матеріали / Крикун М.Г. – Львів, 2008. – 412 с.
12. **Михайловський В.М.** Еластична спільнота. Подільська шляхта в другій половині XIV – 70-х роках XVI ст. – К., 2012. – XXVIII + 448 с., іл., карти.
13. **Михайловський В.М.** Історія, мова, географія: топоніми середньовічного Поділля. – Київ: Темпора, 2021. – 412 с.
14. Нариси історії Поділля. На допомогу вчителю. – Хмельницький: Облполіграфвидав, 1990. – 327 с.
15. **Петров М.Б.** Місто Кам'янець-Подільський в 30 роках XV-XVIII ст.: проблеми соціально-економічного, демографічного, етнічного та історико-топографічного розвитку. Міське і замкове управління / Петров М.Б. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. – 480 с.
16. **Пламеницька О.А.** Castrum Camenecensis. Фортеця Кам'янець : (пізньоантичний – ранньомодерний час) / О.А.Пламеницька. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2012. – 672 с.
17. Поділля. Історико-етнографічне дослідження. За ред. А.Пономарьова. - К.: Доля, 1994. – 504 с.
18. **Рибак І.В.** Історія рідного краю від найдавніших часів до новітньої доби / Рибак І.В. – Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2004. – 124 с.

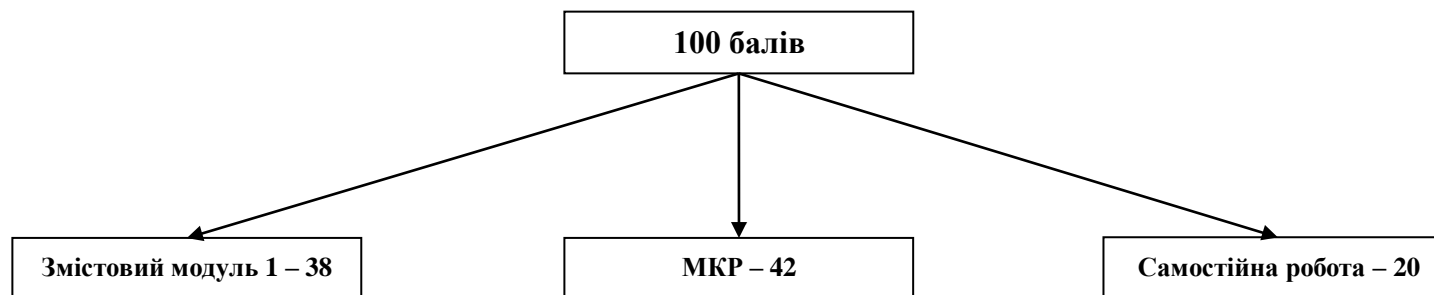
19. *Сіцинський Ю.Й.* Оборонні замки Західного Поділля XIV-XVII ст. (Історично-археологічні нариси) / Сіцинський Ю.Й. – К., 1928; Репринт / Упорядник С.В. Трубчанінов; Передмова І.С. Винокур, С.В. Трубчанінов; Примітки І.В. Данілов, О.В. Карбовський, С.В. Трубчанінов. - Кам'янець-Подільський: Центр поділлязнавства, 1994. - 96 с.

Збірники наукових праць:

- Освіта, наука і культура на Поділлі.
- Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Історичні науки.
- Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Історичні науки.
- Матеріали Подільських історико-краєзнавчих конференцій.

10. Система оцінювання та вимоги

Згідно із «Положенням про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка» оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Із загальної кількості у 100 балів вагові (максимально можливі) бали оцінки досягнень студентів у визначених даною навчальною програмою видах навчальної діяльності розподіляються за такою схемою:

Поточний контроль

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на семінарському занятті за умови виконання усіх різновидів роботи, передбачених планом заняття – 12 балів. Рейтинговий бал за результатами семінарських занять – **38 балів**.

Модульна контрольна робота (МКР) є обов'язковою складовою підсумкового контролю навчальних досягнень

здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни “Цінності європейської цивілізації: ключові проблеми в умовах сучасних викликів”. Вона розрахована на 1 год. і складається з десяти варіантів. Кожен з варіантів складається з чотирьох питань. За виконання перших трьох питань студент може отримати максимум 33 балів (15+12+6). За виконання четвертого питання – 9 балів (по 3 бали за кожне визначення).

Максимальний бал за МКР – **42 бали**, мінімальний – **22 бали**.

Самостійна робота (20 балів) – полягає у виконанні студентами рефератів із запропонованого переліку тем.

Вимоги до реферату:

- Обсяг – 8-10 сторінок.
- Поділ на структурні елементи, які зазначені у змісті роботи.
- Вступ, у якому обґрунтовано актуальність теми, визначено мету та завдання роботи.
- Список використаних джерел та літератури (не менше 10 позицій).
- Посилання у тексті на використані праці.
- Власні висновки.

Умови допуску до підсумкового контролю: обов’язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх семінарських занять, написання МКР та виконання завдань самостійної роботи.